

Jems

¹ I dere asēta, Kótóró Tale Yesu Kerisotamoné kutó diratere wh̄i Jems-né dapó. Dią Kótóné ama 12 fake so wh̄irapetei torokó faróló, kae kae tiki daae mole so wh̄i kuamó betó mole no nerapeaae kôleó fo i dere ape.

Sek̄ei alané dən̄é tué tiki tiiró betere ala k̄aae kolóló s̄u sirapó

² Yalo hosaa mole no nerape-ó, mepaae kae kae sek̄ei alarape diapaae wapa, ita ę k̄aae kelaii dapóló hajn̄é sukutu beta. ³ Ti noatepae, ai wou betere sek̄ei alarapenéta, diaaq Kótópaae tué tiki tiró betepa k̄aae kólóló s̄u ai sere ape. Ai s̄u sere alanéta, diaaq du betere wisi ala taaréni, yótóróti tawópóló fotokó bulótú beteretei, diąn̄é ai tuére ape. ⁴ Ti atétu betere alanétei, diaaq hosaa tuamó wisi ala mulu, wh̄i wisinaale beteraté fole ala tuamó tikini, hâle deté fóló kemene fole kwiamó sókó fópóló yae. Téturaalu, me alakókélé yayani, mo turó s̄u yaalo ai ape. ⁵ Diąkó mepaae so wh̄i detamo Kótóné ala eraairaalu fosó fosói kisipa tiki wisi yayatépa, ti mo turó mótu betere Kótópaae wosae. Atétepa, Kótóné wosóló taaréni, ą mo hamokore sek̄e betereteiné dią feamó mo melaalo ai ape. ⁶ Téyaalotei, mepaae wh̄in̄é Kótópaae wose-turaalutamo ępaae i ala eraalopé neȳalorópó yóló kisipa tamo muni, mo ąpaaetóróti kisipa tiki tiró bitu wosae. Ti atei kaae kisipa tamo mutere so wh̄ita, beséné węi upaae só fua, ipaae só wuatere

kaaené kelerapó. ⁷ Atei kaae kisipa mutere whjné Talepaae kematere qla mo betqkókélé saalo nisi yaqse. ⁸ Ti ai sekéné ama kisipa tamo moleteiné, ama dere alarape fea diriyóló bitu ini, hqle tómó dakeró bitu dua dapó.

⁹ Qla qla meiyóló hqle yoleale betere Keriso nota, doasi doi mulapóló hajturaalu bopé faketu betae. ¹⁰ Ata atétu betaalotei, fea qla qla tare néli whjta, doasi doi muni, sókó dei beterapóló bopé faketu betae. Ti noatepae, néli whjné ama dere alata, kale hqle yó mole ne fua hapale dulukó fu dere kaae yaalo ai ape. ¹¹ Atétere kaae dirii suka duraalu, suka supuné ere qla sóku botó yóló dulukó durupuraalu, ama ere au kelené kelaalo kokq yaletei dotua dapó. Atétere kaae, néli whjné ama du betere ala deté fu betepatei, alu deté fu betaalo ape.

¹² Whj me de apaae doakale sekéi ala wapatei, haepaae derepéni, beléetóró tare whjta, Kótóné wisiró betereteiné hajné sukutu beterapó. Ti noatepae, ai sekéi alané kqae kelaai sú siré fu beteró kemene folepaaekélé haepaae derepéni, diriyóló daapa, ti atétere whj sururu yóló fu folosóró sókó fole whjné topo tao su dere kaae, mo ti betere bete saalo ai ape. Ti ai betere beteta, Kótóné apaae yaala sókó fole so whjmó melaalopóló, taketi ere qlapó.

¹³ Me dowi ala yópóló sú seremó me whjné duraalu, ita epaae Kótónétei eratapó fo ekesé. Ti noatepae, Kótó ą dowi ala yópóló, me alané sú seni yóo, amakélé me whj dowi ala yópóló sú sóo, dumipó. ¹⁴ Tétumitei, hupu dópóló he ténoló

ama ekęleyóló nokole qla he dolomó mulótú dere kaae, dą so whị dokö feané hosaa tuämó mutere kisipanétei dowi ala yaai ekęleyóló, au nuku beterapó. ¹⁵ Atéró au nóló kisipa sere alané sorape naale derótú dere kaae dowi ala kaaratapó. Atéró naale yóló ulumétepa ditu dere kaae, ti kale dowi ala foparóló hąkeamó depa kilitua dapó. Atéró kale naale doayóló mo doasi whị bitu dere kaaeta, dowi ala faketuraalu sukutere ala kaaratapó.

¹⁶ Yało hosaa mole ne norape-ó, mené kapala fonétei dią dilikaqsóró yae. ¹⁷ Dąné Aya ą ó hepen bemó ere dę wisinaale tuämó bituraalu, dą i haemó betere so whıpaae wisi alaró wisi qlatamo betere dokö fea mo turó mótnua dapó. Ai sekéné ama dere alata, whị sukmó daatepa aso hąleketu, fɔlotu dere kaae dumipó. Betere dokö fea ama erótú betere alata, mo betą kaae alatórti eró tarapó. ¹⁸ Dąné kale mo fo wisi woseté fu betereteiné, ama naale senaale beteraai dapóló, amatei dą sóró beteralepó. Taketi Talené ama kaaróló muló betere qla fea yó mupatei, dąta folosóró doasi topo qla beterópólópó yóló kisipa mutu, deyóló beteralepó. Atéreteiné dąta mo ama so whjtóró beterapó.

Dere fo wosóló taaréni, sya fae

¹⁹ Yało hosaa mole no nerape-ó, i dere fo mo wisiyóló wosóló tué muae. Dią feané kale fo wisi woseturaalu, deka ini, ketekę buóló mo wisiyóló wosae. Mepaae fo yaairaalu, hapale hąko ini, mo dua tué tekeyóló yóo, me whjné yą fopaae buópóló sesemeratere fo depakélé, kisipa tekeyóló me qla meipóló mo dua betóo, yae. ²⁰ Ti noatepae, mo

whjné atéró fopaae butere alané Kótóné ama mo donoi naale senaale beteranée yóló mole kisipa eranénipó. ²¹ Térapa, Kótóné keletómó mo kelaalo sonaalei dowi alaró i hae kwiamó mole kae kae dowi alatamo momó kae ini, mo ti taaróló kisipa keterae. Atéturaalu Kótóné fota, dą aluyaqsóró tao saaire fopa, ąla wae hae wisimó bitu dere kaae, naao tiki tuapaae derepópóló mo ketekę buóló sae.

²² Kale fo hale woséliné maaté wosóló taalatepa, ti naaotei kapala ya ai dilikitu betere ape. Ai ala ini, ama yápaae erae du betere fotóróti mo eró tawae. ²³ Mepaae whj dené Kótóné fo wosóta deretei, ama yae dere ala mopóló erénitepata, ti etei ala dere kaaepó. Whj betané ama kelepa *klas-mó* fopeyóló, ą faaire tikipaae fulapó. ²⁴ Atéró furaalu, ama kelepa etei daapa kelalepóló kisipa yó tani, mo hapale téti keterótua dapó. ²⁵ Téretei, Kótóné ama tukóló muló betere fo dokonaleteiné so whj dokóló moletei hale fópóló erótua beterapó. Mepaae whj dené ai fo wosóló kisipa keteréni kutirimó mulóló eraté fu betepa, ti até dere whjné ama du betere ala tuámó Kótóné ą wisiraalopó.

²⁶ Téretei, mepaae whj denétamo ą Kótóné ala erótua betere whípó du bitutei, ama dere fo fea wisiyóló tué tekeyóló ini, dowi fotamo dekaaporóló du betepa, ti ama ai dere fonétei ą dilikóló, Kótóné ala erótua betereteikélé mo hale ąla kaae aleratapó. ²⁷ Dąné Aya Kótóné keletómó so whjné Talené ala eróturaalu, kae kae alatamo hosekéni, mo donoi alata, i ape. Bokonaale naale senaaleró wulia sorapetamo sekę yaqsóró tao sóo, depa, ti Kótóné ama mo donorapóló kisipa muualopó.

2

Doi mole whị wisiyóló dape suraalu, doi munire so whị sisópaae eraqose ere fo

1 Yalo no nerape-ó, dą teteróló kaae tare Tale Yesu Kerisota, Kótóné ama kae ere dę wisi naale a tuamó fəanapó. Atéró betepa dą ąpaae tué tiki tiróló betere so whjné, mepaae doasi doi mole whırape dape suraalu, mepaae sókótei betere so whırape wisiyóló dape sinitere ala yaqse.

2-4 Atéturaalu, dią betapaae touratere sukamó *kold kapané* aleyale bi naasemó bulóló kutikélé kelaalo kokçi deróló wale whị wisiyóló dape sóró ni fake wisimó beteróo, dowi derqakele kuti deróló wale yoleale whjimo tumó daayaе ó e betere aq keya tómó hoko betaе yoo, dere-a dią Talere kaae kele fosóru, tale du bitute? Diaaq atétere alanétei dowi kisipa mutu me whị só deratere whị su ai betere ape.

5 Yalo hosaa mole no nerape-ó, i dere fo mo wisiyóló wosae. I haemó betó mole so whırapené duraalu, ai whırapeta, me əlakélé meiyóló mo yoleale yóló beterapó dua dapó. Tépatei, ai whị kisipa tiki tiratere ala mo turó yópóló Kótóné amatei sorokó su yóló kae beteró beterapó. Atéró, Kótópaae yaala sókó fu betere so whırapené ti Kótóné teteróló betere ala sónpólópó yóló muló betere fo dokonóturaalu, take atimané mo saalopó.

6 Tépatei, diaaq yale alané atima yoleale yóló betere whırape hale seróló só ai derale ape. Kale doasi *moni* tare néli whırapené noa alamaaté

diapaae erótua déró, diaaqtei tué tekeyae. Dią dilikóló diaaq tare ąla sua yoo, diaqtamo fo tokótamo yóló só derótua yoo dere-a, némaaté dua de?

7 Ai whjrapeta, diaaq tikimó muló betere Talené doi wisinaale dorótua betere ape.

8 Dą teteróló kaae tare Tale doasi whjné asémó yae yóló muló betere fo wisinaale i ape. Naaotei ya yaala sókó fu dere kaae, mepaae so whipaaekélé atéró yaala sókó fu beta. Atétu betepata, ti mo wisi ala ai du betere ape. **9** Tétu bitutei, me whjmo wisiyóló dape sóró wisi ala eróo, me whjmo wisiyóló dape sini yoo depata, ti kale yóló muló betere fo tukóló dowi ala ai dere ape. Atéturaalu, ai kale yóló muló betere fonétei ya só deró beterapó. **10** Ti noatepae, Kótóné yae yóló muló betere fo fea mo wisiyóló sya fóló erótua bitutei, betä alakó hásokó fóló depata, ti Kótóné yae yóló muló betere forape turó ai tikire ape. **11** Ti noatepae, fo yóló mulóturaalu, so əlémi naçse dere sekénétei whj daçse fokélé tukóló muló beterapó. Mepaae whjné so əlémi nokole ala ini, whj dele alamaaté depa, ti ai whjta kale yóló muló betere fo tikitu betere whj ai betere ape.

12 Mepaae whjnétamo i yae yóló tukóló muló betere fo sya fóló erótua betepa, ti ai whj me dowi alané só deréni, wisi kisipa betä muóló hale fópóló eraalo ai ape. Atéró hale fópóló eratere alané take waaire sukamó doasiné yóló muló betere fo kolósu dñé du betale alaró du betale fotamo kolósu yóló taleyaalopó. Téyaalopa, diaaq dere foró du betere alatamo hotowayóló kaae taru, kisipa tekeyóló du beta. **13** Ti noa yaçsóró meipó. Mepaae whjné

me whị kóletere alakélé ini, dupumaaté saalopó du betepa, take doa Talené taletere sukamó ąpaae kóletere alakélé ini, ama yale dowi alamó kwia tokó mótu mo donotóró melaalo ai ape. Téyalotei, mepaae whị dené me whị kólené sukuturaalu me əla meipóló taalatepata, ti ama yale dowi alamó dupu melaai yaletei, teteróló aluraalo ai ape.

Tué tiki tiratere ala sya fóló mo erae

¹⁴ Yało norape-ó, whị betané duraalutamo ata Kótópaae tué tiki tiró beterapó du bitutei, ama me wisi alakó initepa, ti ama ai du betere ala wisirapóló tué mute? Atei kaae tué tiki tiratere alané ą aluyaqsóró súmó tao senénipó. ¹⁵⁻¹⁶ Motamo mepaae no ó nené ama deraaire kutiró naaire əlatamo meipa kilirutei, diąkó betą whịné ąpaae duraalu, “Ya mo wisiyóló fóló əla nóló, noke fitukélé wisiyóló fiyae,” fo dutei, ama yayare əlarape tao sóró menénitepata, ti naao ai dere ala fea wisirapóló kisipa mute? ¹⁷ Atérapa, naao mo dere alakélé tué tiki tiratere alatamo súrópóló dekaaporóló ini, tué tiki tiró betere alamaaté epa, ti ai tué tiki tiró betere ala sukóló mo hale əla kaaené kelerapó.

¹⁸ Térapa, whị mené etei kaae fo yaalo ai ape. “Naao du ya Kótópaae tué tiki tiró beterapó fota ai dapa, yałokélé wisi ala erótü beteretei kaae kelaai dámó i ala yaalopó. Wisi ala mekókélé initutei, naao tué tiki tiró betere ala kelaalopa, ępaae yó ąlæe. Yałokélé Kótópaae tué tiki tiratere ala naao kelaasepóló, wisi ala eróturaalu yapaae yó melaalopó,” fo enérapó. ¹⁹ Mo betą Kótótóróti

beterapóló, naao tué tiki tiró betereteita, ti wisir-apó. Kale dowi keperapenékélé Kótó mo beterapó kisipa muturaalu, wiyóló diri furu furu ai du betere ape.

²⁰ Kisipa tiki okoko yóló betere whjirape-ó, diaaq me wisi alakó inituraalutei tué tiki tiratere alamaaté epata, bete muni mo hale əla kaaené kelepa diriyóló tué muópóló, yało me noa alakó yó melaaloé? ²¹ Dąné noutere Abraham-né yale ala tué muae. Ama naale Aisak Talepaae hale melaairaalu, Kótópaae hale matere əla sukulaa dalaai aleyóló muló betere kane fake tómó beleralepó. Atépa Kótóné kólóló, “Ata, mo donoi whipó,” erapó. ²² Ti ama kisipa tiki tiróló betere alaró du betale alatamo touróturaalu yale ala kólóló kisipa muae. Ama yale alanétei Kótópaae tué tiki tirale ala mo turó eralepó. ²³ Até yale teita, asémó yóló muló betere fo mo dokonóturaalu erapó. Abraham-né Kótóné dere fo wosóló tué tiki tiró betepa, Kótóné kolóló i whjita, mo donoi whipó, fo yóló mulalepó. A atéró betere ala kilituraalu, i whjita Kótóné mo ama hosaa mole fulumu whj ai betere ape dua yalepó. ²⁴ Ti ai yale ala tué muae. Kótóné mepaae whjné tué tiki tiró betere alamaaté kolóló, i whjita mo donoyóló fole whipó fo sumi, kale whjné dere alakélé kolóló i whjita, mo donoyóló fole whipó du beterapó.

²⁵ Até yale kaae, kale nópu nuku betale so Rahab-né kale bóe sə fele whjirape ama bepaae dape sóró firóló, ai kale be hulua whjné atima daqsóró kae türó fópóló dotęyale ala Kótóné kolóló i sota, mo donoyóló fole sopó yóló mulalepó.

26 Atérené sukune whị tuämó kepe bete bitinire kaae, Kótópaae kisipa tiki tiróló bitutei, wisi ala initepa, ti ai kale sukune whị aqrapó.

3

Hape mo hotowaró teteróló kaae tawae

1 Yalo norape-ó, diąkó me whị Kótóné fo yó matere ala wisiyóló kisipa inirutei, dą fea fo yó matere whipóló hale hoko yó mótu betaqe. Ti noatepae, Talené fo yó matere whırape dąta, mepaae fo hásokó fóló yó melótú beteremó, nalo ama taleturaalu mo doa kwia melaairetei diaaq ai kisipare ape. **2** Dą fea kae kae hásokó fole alané dee nalatua dapó. Me whıné ama dere forape hásokó fóló dee nanénitepa, ti ą me alakélé ini, mo whị wisinaale bitu, ama betere bete turó amatei wisiyóló kaae tanérapó.

3 Atéruraalu, kale *hos* hupu dą whıné faai kisipa mutere tikipaae fópóló *hos* hupuné ama hape teteraaire dirii qla kólómó hamunótua dapó. Ai hamunale qlanétei, whıné kisipa mutere tikipaae fópóló, ama tiki turó donorótua dapó. **4** Meta i ape. Kale mo doakale węi kęlamó kotere doasi nuku tuę muae. Ti ai nukuta doasi qla muóo, ama fole alakélé besé tiki fotokonétei faloo de-patei, kale nuku só kotere whıné ama faai fole tikipaae fópóló, mo sawatamo néli fetetepa kutua dapó. **5** Atéru ere kaae, whıné tiki tuämó daale hapeta sawatamo qlatei, bopé fake duraalu eta doasi qlapó dua dapó. Mo sawatamo si kelenétei kaaróló doakale si fakeyóló dukuraalu, qla qla fea kuló dokoletei tuę muae. **6** Atétere kaae, dą whị

tiki tuämó kae kae əlarape daaletei däne hape betäta, mo si kaaetöröti dukuraalu, kae kae dowi ala kaarótua betere əlapó. Kale wuliné api fulukó furaalu, naaitere mi dorótua dere kaae, hapenétei däne tiki turó dorótua dapó. Kale sawa si kelenétei fakeyóló doasi si duku dere kaae, hapené whjné betere bete turó dorótua beterapó. Ai hapemó dokole si-a momó deyaleé? Mo apaae derepale dolomó dó tare dowi simó ai deyale ape.

⁷ Fea kae kae betó mole na, hupu, wuli, kou, ó ba, doa wéi kela tuämó betó mole əlakélé feata, whjné whaayóló bérótua yóo, mió i alimokélé whaayóló béróo du beterapó. ⁸ Téteretei, hape betäta whjné dere fo wosóló aqmó beterópóló mené béranénipó. Ti hapeta, dowi ala yaai keteké bulu, whj dóló sukunatere herei kaae buóló fənuraalu, ama yaaitere ala taaréni hale yótóró tarapó.

⁹ Ti däne kólómó sókó wale fonétei, dä teteróló kaae tare Taleró Alimatamoné doi hale sóró horótua bitutei, Kótóné ama aso suróló aleyale so whjkélé foné só deróló dorótua beterapó. ¹⁰ Beta kólómótei Talené doi sóró horatere fo yóo, whj fale yóló doi doratere fo yóo, ai du betere ape. Yalo norapé-ó, aita mo enei ala meitei, diaaq ai du beterapa taalae. ¹¹ Beta wéi əmalemótei, wisi wéiró dowi atukú wéitamo wale? ¹² Yalo norape-ó, nose tikimó *Olip* du ó kae ni du oleyaaloé? *Wain* képimó nose du oletua de? Meipó. Dowi atukútamo wale wéi əmalemó wisi wéi sókó wómipó.

*Haemó mole fosó fosói kisiparó Tale betemó
wale fosó fosói kisipatamó*

13 Diąkó mé whị Kótóné bete mole fo mo wisiyóló tué muluraalu, ama kisipa mole ala erraai fosó fosóere? Atéró mole kisipa wisi, so whị feané kolópóló wisi alarape hąkeamó erótu betae. Téturaalu, Kótóné tué wisi tuąmó kaaróló sókó wale mo dua hemée deyóló bitu du betere wisi alané ai fosó fosóre ala hąkearatapó. **14** Tépatei, diaaǭ hossaa tuąmó dei kisipa muóló alale suraalu, ękélé u whị kaae doasi betaai dapó kisipa mutepa, ai wisi ala nisiyóló bopé fake yaqse. Atétu betereteiné kale mo bete mole fo kapala nisiyóló faletu beterapó. **15** Atei kaae fosó fosói kisipa mutereteita, ó hepen bemó kaayóló dorowómitei, i haemó betere dowi keperapené mulatere kisipa ai ape. Ti ai kisipata, Dęi Kepe Wisiné kaaréni, i haemó mo whjné kaaratere kisipapó. **16** Ti noatepae, ętóró doasi topo whị betaaitapóló, ama yaaitere alamaaté kisipa muóló alale su betere tuąmó hale hoko alarape duraalu, kae kae dowi alarape sókó wapa kelaalo ai ape.

17 Tértei, hepen bemó kaayóló dorowou betere fosó fosói kisipa tikiné dere alata etérápó. Me kisipatamo hosekéni mo betą̄ alatórótı̄ yó tare alata, mo folosóró bete mole ala ai ape. Ai alané sisópaae fopaae fokélé ini, mo dua betere ala yóo, mepaae whjné tué tiki sekę̄ yaqsóró tué tekeyóló dua du betere ala yóo, doasiné dere fo wosóló aqmó sukóló dua betere ala yóo, kolené sukóló wisi alamaaté eratere ala yóo, mepaae doa doi mole whı̄rapepaae eratere ala kaae, hoko sókó dei betó mole so whı̄paaekélé betą̄ alatórótı̄ eróo dere alata, me kapala fotamo dekaaporóló ini,

mo fotóróti buluraalu dua dapó. ¹⁸ Hôle sere ala taaróló, mo dua betaalopó yóló hôle filitere whírapeta, hosaa muni deóló mo dua betere ala tuámó bitu, kutómó əla wae wisi bilitu dere kaae du beterapó. Atéró əla ȳlumétepa su dere kaae, so whí feané me alakélé muni, mo donoi alatóró yaalo ai ape.

4

Kótóné teteróló kaae tare aqmó dua betae

¹ Dią tuámó fopaae buturaalu, hôle sere alaró huri dere alatamo-a, noa betené kaarótú betere? Aita hágé kaani, kae kae alakó enée yóló ekéle du betere alanétei diaaq tué tiki tuámó bóe dolótú betepa, hôle sere alaró huri dere alatamo ai du betere ape. ² Diaaq mepaae əlakó senée yóló kisipa mutu betepatei sini yóo, diąné au nóló whí du bitutei diaaq kisipané senée dere əla mo sini yóo, dią huri yóló fopaae buturaalu hôle su betóo, du beterapó. Diaaq kisipa mutere əla saaitapóló Kótópaae wosenitereteiné ai senée dere əla sumipó. ³ Diaaq Kótópaae me əlakó əlæe yóló wosetu betepatei, ai əla sumipó. Ti noatepae, diąné ekéle yóló senée du betere əla saairaalu ȣpaae wosetu betepa ama matepa sórómo, diaaq ekéle ala yaai mole kisipa ama kilitu mórumipó.

⁴ Dią i haemó kae kae du betere alatamo nópu nuku betere so whirape-ó, i haemó du betere alatamo fulumu du betere betené Kótó hóróló bóe du beteretei diaaq kisipanié? Mepaae whí de i haemó mole alatamo fulumu kisipa mutupa, ti Kótóné bóe whí ai alée fole ape. ⁵ Kótóné asémó yóló muló betere fo i ape. Dá tuámó betere Dëi

Kepe Wisiné dą Kótóné ama dokore sopa, whị me kaetamo fulumu ini, ątamotóró fulumu yóló beterópóló doasi ketekę butu beterapó, ere fo-a bete munipa hale asęyaleé? ⁶ Téretei, Talené dą ama hale hamokoróló tao su betere tómó beleróló miókélé hale tao suatóró yó tarapó. Atétere betené i fo asęyóló muló beterapó.

“Bopé fake du betere so whị atima yaai dere ala yaqsóró Kótóné sesé yóo, haemó sókó deyóló betere so whị ti ama hale hamokoróló tao sóo, du beterapó,” erapó.

⁷ Kótóné ama diapaae eraai kisipa mutere ala erópóló, ama teteróló betere aqmó sukóló mo dua betae. Dowi ala yópóló dée nalatere topo daale kepené diaq dée nópóló su sere ala ai du beterapa, sesétu betae. Atétepata, ti diaq taaróló ą botokó faalo ai ape. ⁸ Atéró diaq Kótó betere felekepaae biti wapa, ti ąkélé diaq betere felekepaae wóló betaalopó. Diaq dowi ala du betere so whị-ó, diaaq bólure naase wisiyóló fukutu betae. Tué tiki dekaaporóló betó mole so whị-ó, diaq mutere dowi kisipa taaróló, wisi kisipa betə diaaq hossaa tuämó muóló betó muae. ⁹ Atéró, diaaq du betere dowi alamó kisipa mutu, dekené sukóló moló yóló wole du betae. Diaq hękeseturaalu də nokole ala taaróló, fomaake kisipa mutu dekené sukutu moló du betae. ¹⁰ Atéturaalu, Talené keletómó diaaqtei mo dua sókó deyóló betepa, ti amatei diaq sóró horaalo ai ape.

¹¹ Norape-ó diaasisitei eratere fo yaqse. Whị me denétamo ama no só deratere fo ó eratere fo depata, ti Kótóné yae yóló tukóló muló betere fotei, faleturaalu taleyóló só deratapó. Ti diaaq

atéró kale tukóló muló betere fo taletu betepata, ti atétere su kamó dią ai fo aqmó su kóló bitini, ai fotei teteróló taleyóló só derótú beterapó. ¹² I ala yae u ala yaqse yóló tukóló muló betere fo bete Tale mo betatórti bituraalu, so whj feané yale ala fea amatei taleyóló kwia melaalo ai ape. Ai sekéné amatei so whj aluyaqsóró tao sere ala yóo, mo ti doratere alakélé eróo enérapó. Téyaalopa, naao be whj so whj taleyóló só derótú betere fo-a, ya Tale kaae bituraalu du bitu de?

Bopé faketuraalu, nalopaae i ala yaalopóló foné hale hokö yaqse

¹³ Térapa, i dere fo mo wisiyóló wosae. Dią mepaae whjrapené etei kaae fo dua dapó. Mió ó dó dą me doasi be huluapaae fóló bituraalu, *moni* saai kae kae kutórape ditu betepa, ba fo betá kemeraalopó dua dapó. ¹⁴ Ti diaaq dó yaaire ala tué inirutei du beterapó. Dięné betere beteta, noa ala kaaené kelere? Hjka epo mupa suka sókó huturaalu, epo hapale turukó falótú dere kaae, dięné betere betekélé ai ala erapó. ¹⁵ Ti ai yaalopó dere fo taaróló, i fo depa wisirapó. Talené ama kisipa mole alapata, ti dą bitiré furaalu, ai ala mo yaalo ai ape. ¹⁶ Ti diaaq atei ala yaalopó du betere fota, dią bopé fake duraalu dapó. Atéró du betere fo feata, ti dowi alapó. ¹⁷ Térapa, mepaae whjné eranére wisi ala mupatei erénitepa, ti aita dowi ala ai ape.

5

Néli whjné mepaae yolealere whjrape sekéi ala eraqse ere fo

¹ Atérapa, dią doasi wisi wisi ola tare néli so whjrape-ó, diaaq i dere fo wosae. Diąpaae waaire sekéi alamó kisipa muturaalu, wole yóló moló du betae. ² Diąné tare wisi wisi néli əlarape fea kəlaa yóló, kutikélé ero siné turukóló mo ti ai doró betere ape. ³ Diąné tare, *kold kaparó silpa kapatamokélē hoti dakóló ai do yale ape.* Take taletere sukamó kale hotinétei dią só deróturaalu, diaaq tiki mi mo siné kaae dukulé fu beteró kemeraalopó. Até yaaireteita, diaaq wisi wisi néli əlarape ukusituraalu, betapaae yóló muté hutu betaleteinépó. Atéyaire be dę teópatei, mió kaae sóró seké ai su betere ape. ⁴ Diaaq kutórapemó yó mole əla əlumétepa siré kotere whjrapené saaire *moni* turó meni, mepaae kwia diaaq kemei dekée sale *moninétei* dią só deróturaalu, fo fake yóló ai du beterapa wosae! Ai kutómó əla siré kotere whjrape atimané dupu sünipóló dere fo Talené ama mo wosetu beterapó. ⁵ Dią i haemó bitiré wale sukamó wisi wisi əlarape diamaaté ekəleyóló nukulé ai fu betale ape. Até deté fu betaleteiné, daaire hupu whaaturaalu, ser-aayópóló əla wisiyóló mótu dere kaae, diaaq du betale alanétei diaaq tiki ai botokorótú betale ape. ⁶ Atéturaalu, dią néli whjrapené me dowi ala inire whjrapetei, diaaq só deróló du betalepó. Diaaq atétepa, atima sesé yaairekélé mo sünipó.

Sekéi ala eratepa haepaae derepéni, hale belée tawae

⁷ Yalo norape-ó, Tale waaire be dę teópa, mo dua bitu kaae taté fu betae. Kutó ditere whjné kutómó əla wae biliyóló sukaró halitamo wópóló

kaae taruraalu, ama ke kutómó qla wisi saai kisipa mutu, kaae tawóló betere ala kisipa muae.⁸ Atétu dere kaae, Tale mo felekemó waalopa, diákélé mo hotowayóló kaae taruraalu diriyóló beta. ⁹ Norape-ó, diaaq mepaaené dere fo wosetere hóturaalu, no hamoma dokó dokó yaqse. Diaaqtamo ai ala depa, ti fo tokótamo yóló diákélé só deraalo ai ape. Atéró tale dere seké, ti mo felekemó sókó waai tu serekemó ai daale ape.

¹⁰ Norape-ó, take betale Kótóné kóló whírapené Talené fo erótú beteremó doasi seké wapa me qla meipóló beleté fu bitipakalepó. Atérapa mió diaپaaekélé sekéi ala wapa, atimané yale ala kaaetóró sya fóló yae. ¹¹ Take betale whírapepaae sekéi ala wou betepa, faleyóló bitu Kótóné erae dere ala yó taté fu betale whírape atimané yale ala kisipa mutu, dä mió betere so whjné atima doi hale sóró horóturaalu, Talené tao sóró wisiró betere whírapepó du beterapó. Kale whí Job-paae kae kae sekéi ala wapatei, faleyóló bitiré fóló nalo kemene folepaae Talené ąpaae erale ala diaaq ai kisipa ere ape. Tale ąta, kólené sukuturaalu, dä so whí tao sere ala mo turó faanapó.

¹² Norape-ó, ó hepen bemó betere Talené doi yóló ó i haemó ere ala doi yóló ó mepaae qla qlarape doi yóló dijané dere fo diriróturaalu malo momókó yaqse. Dijané motóró yaaitepata, ti épó, yaalopó fotóróti yae. Motamo meipó duraalu, ti mo meipótóró yae. Ténitamo, naao yale fo fotokoróturaalu, kae kae fotamo dekaaporóló depata, ti ai yale fomó Kótóné yá só deraalopó.

Tuę tiki tiróló dere moma

13 Diąkó mepaae whị detamo me sekęi alané só deraai depata, ti ai whịnē Talepaae moma yópóló yae. Mepaae whị detamo hajnē sukutu betepata, ti ai whịnē Talené doi hale sóró horatere wole forape du beterópóló yae. **14** Diąkó mepaae whịtamo hepo daae mupa, ti amatei kale Keriso so whị teteróló kaae tanópóló sóró beteró betere whịrapepaae momarale wópóló yae. Atima wóló ą boperóló daalu, ama tikimó Talené doimó *wel* wei dilóló moma erópóló yae. **15** Ti atima Talepaae tué tiki tiró bitu momatepa, ai whịnē hepo mo wisi yaalopó. Atéturaalu Talené ą kepaaraaalopó. Ai whịnétamo me dowi alakó ipata, Talené ama yale dowi ala kwia me ąla meipóló hale kemeraaalopó. **16** Atérapa, diaaō hepo bete wisirópóló, diąné du betere dowi ala diąsisitei u yó mótu i yó mótu yóló, momatere alakélé u erale i erale du betae. Mo donoi alamaaté du betere whịnē dere momata, fotokó boleteiné hąsókó feni, dokonótú mo eraalo ai ape.

17 Ti Ilaija ąkélé dą kaae mo whị bitutei, atima betere haepaae hali waqsóró ketekę buóló momatóró yó tawalepó. Atetu betaleteiné, ba fo sore kemeyóló dou ba fo tuqmó halikélé ani, hale bitiré fipa kalepó. **18** Atéró bitiré fóló, momómo hali wópóló momayalemó, hepen bemó betere Kótóné hali momó anóló, atima betere haemó ere ąla sokipakalepó.

19-20 Yəlo norape-ó, diąkó whị betę kale mo fo wisi taaróló kópaae fupa, mené ą momó dapesó wapa i dere fo kisipa muae.

Mepaae whịnē atétere whịpaae no-ó, yata kó tupaae ai fulapa, tū wisi i mole ape yóló yó

matepata, ti atétere whjné ama noma dowi alané
mo ti alutere tikipaae faqsóró tao sóo, mo dekéró
yó tare dowi alakélé mo ti aluróo, yaalo ai ape.

**Yesu Kerisoné So Whj Tao Sere Kisi Fo Wisi
The New Testament in the Falopa Language of Papua
New Guinea**

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Falopa)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2009-10-31

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

0102a9df-173c-5a64-b766-14ab67a86105